

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLJIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

NamMQI
O'quv-ushbujiy boshqarma
№ 135
«30» 07 2024 y.

“Tasdiqlayman”
Namangan muhandislik-
qurilish instituti rektori
Sh. T. Ergashev
2024 yil „30“ 08

FANINING O'QUV-DASTURI

- Bilim sohalari:** 400 000 - Biznes, boshqaruv va xuquq
- Ta'lim sohalari:** 410 000 - Biznes va boshqaruv
- Magistratura mutaxassisligi:** 70411201-Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

7.	Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/modul' uchun mas'ul: A. Ergashev – NamMQI “Menejment” kafedrasida dotsenti, PhD.
9.	Tag'rizchilar: G'.G'.Shermatov – NamMQI “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida dotsenti, i.f.n. I.Q.Sirojiddinov – NamMQI “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida professori, i.f.n.

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
BUSSTR7.5	2024-2025	I	7,5
Fan/modul turi	Ta'lim turi	Haftadagi dars soatlari	
majburiy	O'zbek	6	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Biznes strategiyasi	90 (44 m / 46 a)	135	225

1. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda iqtisodiyotni yangilash va modernizatsiya qilish sharoitida korxonaga biznes strategiyasini taxlil qilish, qayta ishlab chiqishning mohiyati va zarurligini ko'rib chiqqan holda, talabalarda shu sohada nazariy va amaliy professional bilimni shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarda biznes strategiya asoslari, strategik modellar, kompaniya va korporatsiyalarning faoliyatini tahlil qilishda mavjud strategik modellarni ishlab chiqish va amaliyotda qo'llash uslublari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakani shakllantirishdan iborat;

Fanning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- korxonaga faoliyatini strategik tahlil qilishning strategik modellar asosida tahlil qilish;
- strategik boshqaruv tamoyillar asosida korxonani boshqarish, shuningdek, sababiy bog'liqlikda xulosalar yasash;
- maqsadlarni, texnologiyalarni va muhitni diagnostik tahlil qilishni, ishblarmonlik xavfini hisobga olgan holda biznesning faoliyat yuritish chegarasini aniqlashni;
- kompaniya miqyosida strategiyalar ishlab chiqishni;
- bozor va raqobat muhitini tahlil qilish;
- strategiyani tanlash va amalga oshirishni o'rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-mavzu. "Biznes strategiyasi" fanining predmeti va mazmuni
Strategiya tushunchasi. Missiya. Biznes sabnasi, tashkilot salohiyati, kompaniyaning maqsadi, SMART – tavsifhoma. Strategik boshqaruv modellari. Strategiya turlarining qiyosiy xarakteristikasi.

2-mavzu. Biznes yuritishning iqtisodiy amaliyotidagi modellari

Biznesni rivojlantirishda biznes modellarni roli va ahamiyati. Biznes

modelning mohiyati va uni aniqlashga yondashuvlar. «Biznes-model» tushunchasi-ning evolyutsiyasi

3-mavzu. Korxonaning tashqi muhitini tahlil qilish

2017 — 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini mazmuni va mohiyati. Raqobat usunliklari tushunchasi. Beshta raqobat kuchlari. Raqiblar va to'siqlar xavf-xatari.

4-mavzu. Korxonaning ichki muhitini tahlil qilish

Strategiyaning va strategik rejalashtirishning tushunchasi va mazmuni. Strategik rejalashtirishning biznes darajadagi mazmuni. Biznes g'oya missiya o'rnida

5-mavzu. Biznes-g'oya tahlilini metodik asoslari

Extiyojlarni o'rganish, tug'ma va ixtiyoriy extiyojlar. Biznes-larmonqlarning chegaralarini aniqlash. Tadbirkorlik tavakkalchiligini hisobga olgan holda biznes soha ko'lamini aniqlashtirish.

6-mavzu. Biznes g'oyaning shakllanishi

Biznes g'oyaning shakllanishi. Biznesda strategiyalarni qo'llash xususiyatlari. Globallasuv sharoitida biznes rivojlanish tendentsiyalari va xususiyatlari

7-mavzu. Diversifikatsiya va integratsiya

Diversifikatsiyaning maqsad va motivlari. Integratsiya va diversifikatsiya. Birlashuvlarning asosiy shakllari.

8-mavzu. Diversifikatsiyalashgan korxonalarini boshqarish

Diversifikatsiyalashgan korxonalarini boshqarish. Biznes jarayonining asosiy ko'rsakichlari. Biznes jarayonlarini boshqarish ta'moyillari. Biznes jarayonini boshqarishning kontseptual diagrammasi

9-mavzu. Bozor ulushi va o'sish sur'atini taqqoslash: Boston konsalting guruhi modeli

Boston konsalting guruhi (BKG) modelining kelib chiqish tarixi. BKG modelining tuzilishi.

BKG modelida foydalanilgan o'zgaruvchilar. Modelning kuchli va zaif tomonlari

10-mavzu. Biznes modellari tavsiflashga ilmiy yondashuvlar

Integratsiyalashgan biznes modeli. Biznes modellari qo'yiladigan talablar. Biznes modellari ishlab chiqish ta'moyillari.

11-mavzu. Bozorning raqobatbardoshligini va yoqimligini taqqoslash: Mak Kinsey (GE/Mc Kinsey) modeli
GE/Mc Kinsey modeli tuzilmasining tarixi. Modelning kuchli va zaif tomonlari. Tuzilmadagi asosiy xolatlar.

12-mavzu. Tarmoqning raqobatbardoshligi va yoqimilligi taqqoslanmasi:
Shell (Shell / DPM) modeli
Shell/DPM modelining tarixi va tuzilmasi. Shell/DPM modelida asosiy xolatlar.
Shell/DPM modelining kuchli va kuchsiz tomonlari.

13-mavzu. Bozor rivojlanishining tahlili: Xofer-Shendel (Hofer/Schendel) modeli
Xofer/Shendel modeli tuzilmasi va mazmuni. Xofer/Shendel modelining asosiy strategiyalari. Xofer/Shendel modelining kuchli va zaif tomonlari

14-mavzu. Tarmoqning hayotiylik davrini tahlil qilish: Artur D.Littl (ADL/LC) modeli
ADL/LC modelining tuzilmasi va tarixi. Matrisadagi xolatlarining tavsifi. ADL/LC modelining kuchli va zaif tomonlari

15-mavzu: Biznes holatlari strategiyalarini aniqlash
Strategik sharoitlar: makro, mikro, tarmoqlararo va bozordagi sharoitlar.
Strategik xolatlarining koordinatalari. Strategik sharoitlarning auditi.

16-mavzu. Tanlangan strategiyani baholash
Tanlangan strategiyani baholash usullari. Tanlangan strategiyani baholash bosqichlari.

17-mavzu. Biznes modellari yaratish va tijoratda strayegiyalarni qo'llash xususiyatlari
Biznesda strategiyalarni qo'llash xususiyatlari. Globallasuv sharoitida biznes rivojlanish tendentsiyalari va xususiyatlari.

18-mavzu: Raqamli iqtisodiyatdagi biznes modellarning o'zgarishi
Biznes jarayonlarining arxitekturasidagi o'zgarishlar. Biznes modellari innovatsion o'zgartirish yo'nalishlari.

19-mavzu: Innovatsion biznes modellari yaratish
Innovatsion biznes modellari yaratish muammolari. Innovatsiyalarni amalga oshirish va ularni amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlariga asoslangan strategiyalar.

20-mavzu: Ko'p millatli va global raqobat strategiyalari
Katta biznesni rivojlantirish strategiyalari. Yirik biznesni rivojlantirish strategiyasini tanlash tamoyillari. Yirik biznesning tashkiliy shakllariga ko'ra biznes modelini shakllantirish xususiyatlari.

21-mavzu: O'rta va kichik biznes sohasidagi strategik muqobillar
Kichik va yirik biznes o'rtasidagi strategik hamkorlik yo'nalishlari. Kichik biznesda strategik qarorlarni moliyalashtirishning muqobil manbalari. Kichik

biznesning iqtisodiy strategiyasini amalga oshirish xususiyatlari.

22-mavzu: Boshlang'ich biznes modellari va ularning tanlovini belgilaydigan omillar

Biznes g'oyasi startapni muvaffaqiyatli amalga oshirish sharti sifatida. Startaplarni moliyalashtirish manbalari.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Biznes strategiyasi" fanining predmeti va mazmuni
2. Biznes yuritishning iqtisodiy amaliyotidagi modellari
3. Korxonaning tashqi muhitini tahlil qilish
4. Korxonaning ichki muhitini tahlil qilish
5. Biznes-g'oya tahlilini metodik asoslari
6. Biznes g'oyaning shakllanishi
7. Diversifikatsiya va integratsiya
8. Diversifikatsiyalangan korxonalarni boshqarish
9. Bozor ulushi va o'sish sur'atini taqqoslash: Boston konsalting guruhi modeli
10. Biznes modellari tavsiflashga ilmiy yondashuvlar
11. Bozorning raqobatbardoshligini va yoqimilligini taqqoslash: Mak Kinsey (GE/Mc Kinsey) modeli
12. Tarmoqning raqobatbardoshligi va yoqimilligi taqqoslanmasi: Shell (Shell / DPM) modeli
13. Bozor rivojlanishining tahlili: Xofer-Shendel (Hofer/Schendel) modeli
14. Tarmoqning hayotiylik davrini tahlil qilish: Artur D.Littl (ADL/LC) modeli
15. Biznes holatlari strategiyalarini aniqlash
16. Tanlangan strategiyani baholash
17. Biznes modellari yaratish va tijoratda strayegiyalarni qo'llash xususiyatlari
18. Raqamli iqtisodiyatdagi biznes modellarning o'zgarishi
19. Innovatsion biznes modellari yaratish
20. Ko'p millatli va global raqobat strategiyalari
21. O'rta va kichik biznes sohasidagi strategik muqobillar
22. Boshlang'ich biznes modellari va ularning tanlovini belgilaydigan omillar
23. Biznesni tarmoqli tashkil etish

Amaliy mashg'ulotlar mul'timedia qurilmalari bilan jihatlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalardan qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

<ul style="list-style-type: none"> • muhokamalarda ishtirok etish; • kichik guruhlarda ishlash; • loyha ishi bajarish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni echish; • so'rov o'tkazish. 	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>“Biznes strategiyasi” kursi magistratura mutaxassisligida I semestrga mo'ljallangan bo'lib, fanni o'qitish ta'limning kredit tizimi asosida ma'ruza, amaliyot mashg'ulotlari, taqdimotlar, hamda mavzu bo'yicha mustaqil topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Oraliq nazorat, mustaqil ish shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini muvaffaqiyatli topshirishi kerak bo'ladi.</p>
<p>5.</p>	<p>Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:</p> <p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Мехта Н.В одно касание. Бизнес-стратегии Google, Apple, Facebook, Amazon и других корпораций / Н. Мехта — «Питер», 2019 — (ИТ для бизнеса).</p> <p>2. Рыбаков М. Ю. Стратегия бизнеса: как создать и воплотить ее в жизнь с активным участием команды. Практикум / М. Ю. Рыбаков — 2019.</p>
<p>6.</p>	<p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1. Michael A. Hitt, R. Duane Ireland, and Robert E. Hoskisson Strategic Management: Competitiveness & Globalization: Concepts and Cases, 12e © 2017, 2015 Cengage Learning® WCN: 01-100-10, 20 Channel Center Street Boston, MA 02210.</p> <p>2. Authorized adaptation from the United States edition, entitled Strategic Management: A Competitive Advantage Approach, Concepts and Cases, 16 th Edition, ISBN 978-0-13-416784-8 by Fred r. David andForest r. David, published by Pearson Education © 2017</p> <p>3. Маринович В. В.Бизнес х 2. Стратегия удвоения прибыли / В. В. Маринович — «Питер», 2019</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.</p> <p>2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>3. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskie pokazateli</p> <p>4. https://book4you.org/s/kriticheskoe%20mishlenie</p> <p>5. https://4brain.ru/tvorcheskoe-myshlenie/</p>

<p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun topshiriqlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Korxonaning strategiyasini ishlab chiqish bosqichlarini tushuntiring. 2. Ko'p darajali strategik boshqaruv bo'yicha taqdimot tayyorlang. 3. Kompaniyani kuchli va kuchsiz tomonlarini tahlil eting. 4. M. Porter modeli va uni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini tahlil eting. 5. Strategik pozitsiyalarni tahlil etish va rejalashtirishda Boston konsalting guruhining usulini amaliyotga tatbiqini tushuntiring. 6. Buzorni jalb etilganligi bilan raqobatbardoshlikni taqqoslashning GE/Mc Kinsey matrisasi haqida esse yozing. 7. GE/Mc Kinsey modelining boshqa olimlar tomonidan rivojlantirilishini tahlil qiling. 8. Korxonaning faoliyatini tahlil qilishda strategik modellarning axamiyatini qanday? 9. Tarmoqni jalb etilganligi bilan raqobatbardoshlikni taqqoslashning Shell matrisasi. 10. Mahsulotlar bozori rivojlanish siklini aniqlovchi Xofer Shendel modeli. 11. Artur D.L. itil modelining kelib chiqish tarixi. 12. Tarmoq hayotiy davrining bosqichlarini asoslang. 	<p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Faoliyatni strategik rejalashtirish yo'llarini nazariy va amaliy tomonlarini o'rganadi; 2. Korxonada strategiyani amal qilish mexanizmini tushunib oladi; 3. Turli mulkchilikka asoslangan korxonalarining xo'jalik yuritish faoliyatini strategik boshqarish usullarini o'rganadi. 4. Bozor sharoitidagi harakatini, biznes strategiyasini tahlil etish biladi. 5. SWOT tahlilini o'tkazish tartibi, strategik o'zgarishni boshqarish usullarini biladi. 6. Bitta profilli va diversifikatsiyalashgan kompaniyalar tasarrufidagi strategiyalarni qo'llay olishni tavsiflaydi. 7. Biznes g'oyani ishlab chiqish va uni amaliyotda qo'llay olishni biladi; 8. Makromuhit omillari tahlilining asosiy yo'nalishlari bo'yicha bilib oladi. 9. Kompaniyaning ichki va tashqi muhitini tahlil qilish, tarmoqdagi raqobat kuchlari va raqobatchilikning bazaviy strategiyalarini ishlab chiqish bo'yicha ko'nikmaga ega bo'ladi.
<p>4.</p>	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqola yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) echish; • jarayonli – yo'naltilgan ta'lim;